

A Fővárosi Ítéltábla az 5. számú Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Fehérvári János ügyvéd) által képviselt felperes neve (**felperes címe**) felperesnek - a Fazekas Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Fazekas Róbert ügyvéd) által képviselt **Magyar Állam** alperes ellen kártérítés iránt indult perében a Fővárosi Törvényszék 2017. december 1. napján meghozott 122.P.22.306/2017/13. számú ítélete ellen a felperes részéről 14. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

### í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 35.500 (harmincötezer-ötszáz) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

### I n d o k o l á s

A felperes keresetével kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest T. területén 578,90 AK termőföld tulajdonba adására. Keresete ténybeli alapjaként azt adta elő, hogy a 2003. évtől végelszámolás alatt álló V. P. Mg. Szövetkezet (a továbbiakban: Szövetkezet) 2010. május 3-án közgyűlési határozattal rendelkezett a Szövetkezet használatában, korábban tulajdonában álló 1482/62 AK értékű termőföld tagjai között történő felosztásáról. E határozat alapján részére az üzletrésze arányában a megjelölt termőföld-részleteket adták ki. A szövetkezeti földek kiadása 2004. évben, míg a Szövetkezet végelszámolása 2013. évben fejeződött be, de a hatóság a földkiadási eljárás lezárásáról a Szövetkezetet nem értesítette. A neki kiadott termőföldekre benyújtott tulajdonjog bejegyzés iránti kérelmét az ingatlanügyi hatóság jogerős határozatával elutasította. A közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indított keresetét a bíróság, a Kúria által felülvizsgálati eljárásban hatályában fenntartott jogerős ítéletével szintén elutasította.

Az előbbiek alapján az alperessel szemben jogalkotással okozott kár megtérítése iránt érvényesített jogot. Álláspontja szerint az alperes a Szövetkezetekről szóló 1992. évi I. törvény hatálybalépéséről és az átmeneti szabályokról szóló 1992. évi II. törvény (a továbbiakban: Ámt.) 25/A. § (1) bekezdésének megalkotásával okozott kárt, mert az Ámt. előbbi rendelkezése kártalanítás előírása és fizetése nélkül vontta el a tulajdonjogát és juttatta a tulajdonában álló földterületeket az alperesnek. Értelmezése szerint a neki járó termőföldek „államosítása” kisajátításnak minősül, amit az Alaptörvény XIII. cikke szerint kártalanítás nélkül nem lehetett volna elrendelni. Megítélése szerint a Szövetkezet közgyűlése jogszerűen döntött a maradvány területek kiadásáról, azonban az Ámt.

előbbi rendelkezésének a jogerős ítéletben való értelmezése szerint a törvény jogellenesen mondta ki a kártalanítás nélküli állami földszerzést, elvonva tőle a Szövetkezet határozata alapján járó tulajdonjogot. Érvelése szerint a kereseti kérelem teljesítésével kompenzálható legmegfelelőbben a károsodása, és miután az alperes a megjelölt területen a kért értékű termőfölddel rendelkezik, a kereset teljesítésének nincs akadálya.

Az alperes a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását kérte. Azzal védekezett, hogy az Ámt. 25/A. § (1) bekezdése nem jogellenes, mert nem rendelkezik kisajátításról és államosításról, így a kártalanítás előírása fel sem merülhet, arra a kisajátítási eljárás Alaptörvény XIII. cikke szerinti követelményei nem irányadóak. Érvelése szerint a földkiadás befejeződését követően, az Ámt. 25. § (6) bekezdése értelmében a Szövetkezet a maradványterületek kiadásáról már nem rendelkezhetett volna, mert a földek a törvény erejénél fogva az állam tulajdonába kerültek.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította és kötelezte a felperest 70.993 forint perköltség alperesnek való megfizetésére.

Az ítélet indokolása szerint a bíróság a keresetet a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 339. § (1) bekezdése szerint bírálta el. Idézte az Ámt. szövetkezeti földek kiadásával összefüggő és a Szövetkezet végelszámolásának elrendelésekor hatályos 25. § (1), (3) és (6) bekezdését, továbbá a 2010. szeptember 1-jéig hatályos 25/A. § (1) bekezdését. Megítélése szerint adott esetben a kárfelelősséget kizárta, hogy a felperes által megjelölt körben jogalkotói mulasztás nem történt, mert az Ámt. 25/A. § (1) bekezdése nem kisajátításról és nem államosításról rendelkezik. Az Ámt. földkiadásra és annak menetére vonatkozó rendelkezései szerint az állam csak a földkiadás befejezését követően szerez tulajdonjogot, így az Ámt. szabályai eleve nem zárták ki a felperes, mint korábbi szövetkezeti tag maradványföldeken való tulajdonszerzését. A keresettel érvényesített jogra figyelemmel nem találta a perben vizsgálhatónak, hogy a 2004. évben befejeződött földkiadást követően a felperes szerezhette volna-e tulajdonjogot és amennyiben nem, ez milyen okra vezethető vissza. A felperes tulajdonszerzésének akadálya nem a jogalkotás hibája, diszfunkciója keretében vizsgálható, hanem a földkiadás szempontjából releváns tényekre irányadó jogszabályi rendelkezések értelmezésével és alkalmazásával elbírálandó kérdés. A felperes tulajdonszerzésének akadályát jogerősen elbíráló ítélet jogalkotással okozott kár címén utóbb nem tehető vitássá. Megjegyezte, hogy a polgári jog az állami jogalkotásért való felelősséget nem ismeri, az állam jogalkotási folyamatának meg nem felelőssége fő-szabály szerint az igényt érvényesítő felperes és az állam között polgári jogviszonyt nem keletkeztet. Ez alól kivételt csak az egyedi határozat megalkotása során megnyilvánuló diszfunkcionális jogalkotás jelent. A felperes ezért az Ámt. megalkotásának jogellenességére alapítottnan az alperessel szemben igényt nem érvényesíthetett. A pereszes felperest a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes ügyvédi munkadíjban álló perköltségének megfizetésére.

Az ítélet ellen, annak megváltoztatása és a keresetnek való helyt adás iránt a felperes fellebbezett. Fellebbezésében részben megismételve a kereset alapjául előadott indokokat, azt tartotta sérelmesnek, hogy a földek kártalanítás nélkül kerültek állami tulajdonba. Megítélése szerint az Alaptörvény XIII. cikke az adott esetre is irányadó, mert a kisajátítás is jogszabályban megjelölt módon való tulajdonjog elvonás. Az Ámt. állam tulajdonszerzését szabályozó rendelkezése hiányos, mert abból kimaradt, hogy a tulajdonába került földek után az államnak milyen összegű kárpótlást kell fizetnie, továbbá, hogy a végelszámolás alatt álló, de még meg nem szűnt szövetkezetet állami tulajdonba vett földjeiért kártalanítást kell fizetni. Kiemelte, hogy a Szövetkezet végelszámolása

2013. évben fejeződött be, amihez képest a törvény erejénél fogva már 2010-ben állami tulajdonba kerültek a földek annak ellenére, hogy a közhiteles ingatlan-nyilvántartás szerint még a Szövetkezet tulajdonában álltak. Állítása szerint akkor történt a károkozás, amikor a törvény erejénél fogva állami tulajdonba kerültek a Szövetkezet külterületi és belterületi földjei. Az alperes térítés nélküli tulajdonszerzése miatt az 1.118.000 forint névértékű üzletrésze arányában való tulajdonszerzésre nem volt lehetősége és az üzletrész más módon történő kiegyenlítésére sem volt fedezet. Megítélése szerint az elsőfokú bíróság nem vizsgálta a sérelmezett jogszabályt abból a szempontból, hogy az állami tulajdonba került földekért járó kártalanításról vagy bármilyen más ellenszolgáltatásról nem rendelkezik.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására és a felperes másodfokú perköltségben marasztalására irányult, utalva a döntés helyes indokaira.

A Fővárosi Ítéltábla teljes terjedelmében bírálta felül az elsőfokú bíróság ítéletét, mert annak nem volt fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett rendelkezése [Pp. 228. § (4) bekezdés].

A felperes fellebbezését az ítéltábla az alábbi okból alaptalannak találta. Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, az ítéltábla a döntéssel is egyetértett az alábbi indokok szerint. Mindenekelőtt kiemeli, hogy a felperes tulajdonjog bejegyzése iránti kérelmét elutasító határozat ellen indult közigazgatási perben a Kúria a Kfv.III.37.215/2016/5. számú felülvizsgálati határozatában nem azt állapította meg, hogy az Ámt. 25/A. § (1) bekezdése alapján került sor az állam tulajdonszerzésére, hanem ezzel ellentétben azt, hogy az Ámt. 2004 márciusában hatályos 25. § (6) bekezdése alapján szerzett az állam tulajdonjogot. Az állam tulajdonszerzése tehát azon alapult, hogy a földkiadás befejezésétől számított 60 nap alatt a Szövetkezet nem tett eleget az Ámt. 25. § (1) és (3) bekezdésében meghatározott tulajdonba adási kötelezettségének, és ezért szerzett az állam a maradvány-termőföldeken a törvény erejénél fogva, ipso iure tulajdonjogot. A Kúria említett felülvizsgálati ítéletében foglalt megállapítás szerint tényként kell kezelni, hogy a földkiadás 2004-ben, pontosan nem ismert időpontban befejeződött a Szövetkezetnél. A rendelkezésre álló adatok alapján az bizonyos, hogy erre 2004. március 17-ig sor került, mert akkor adta ki a hivatal az értesítést az eljárás befejezéséről. Ettől az értesítéstől számított 60 napon belül tehetett volna eleget a Szövetkezet az Ámt. 25. § (1) és (3) bekezdése szerinti kötelezettségének. Csak erre az esetre igaz az, hogy az állam tulajdonszerzése 2004-ben bekövetkezett tény.

Az Ámt. 25/A. §-a a jogutód nélkül megszűnt, illetve megszűnő szövetkezet után fennmaradt, fel nem osztott termőföldvagyon jogi sorsát rendezi. Az előbbiek közül egyik feltétel sem áll fenn. A V. P. Szövetkezet nem jogutód nélkül szűnt meg, jogutódja a közigazgatási perben beavatkozóként részt vevő V.P. A. Szövetkezet. A szövetkezet végelszámolása 2013-ban fejeződött be és 2010-ben hozta meg a közgyűlés a termőföld tagok közötti felosztásáról szóló határozatot, amivel a perbeli termőföld-részleteket a felperes tulajdonába adta volna. Ehhez képest a végelszámolás befejezésekor és a szövetkezet megszűnésekor 2013-ban, a 2010-es határozatra tekintettel, az abban szereplő földek nyilvánvalóan nem tekinthetők a szövetkezet megszűnését követően a szövetkezet tulajdonában, vagy használatában maradt maradványföldeknek. Az előbbiekből az következik, hogy az állam tulajdonszerzése az Ámt. 25. § (6) bekezdése alapján következett be, 2004. március 17-ét követő 60 napon belül, nem pedig az Ámt. 25/A. § (1) bekezdése alapján.

Az előbbieknél azért van jelentősége, mert kárt, mint törvényi rendelkezés kizárólag az Ámt. 25. § (6) bekezdése okozhatott. Ebben az esetben viszont a károsult nem lehet a felperes, hiszen az állam 2004. évi tulajdonszerzésének időpontjában a földek még a szövetkezet földhasználati jogával érintett földek voltak, ekkor a felperes lehetséges tulajdonszerzése fel sem merült. A felperes saját

álláspontja szerint is kára akkor következett be, amikor az állam tulajdonába kerültek a perbeli ingatlanok, ami a Kúria határozata szerint 2004-ben megtörtént, amikor a felperesnek még semmiféle jogosultsága az ingatlanokra nem állt fenn, hiszen a közgyűlési határozat 2010-ben született. A felperes tehát az általa állított ténybeli alapon eleve nem minősülhet károsulnak, ekként a Ptk. 355. § (2) bekezdésére alapított természetbeni kártérítés iránti igénye önmagában ebből az okból megalapozatlan.

A felperes keresete alaptalan azért is, mert a jogalkotásért való kárfelelősségre a Ptk. 339. § (1) bekezdése alkalmazandó, aminek alapvető feltétele a jogalkotó jogellenes magatartása. A jogalkotói magatartás azáltal minősül jogellenesnek, ha a létrehozott jogszabály alaptörvény-ellenes. A kárfelelősség alapjául felhozott magatartás jogellenessége a jogalkotással okozott kár megtérítése iránti polgári perben nem lehet jogkérdés, hanem csak ténykérdés. Annak megítélése, hogy a jogszabály sérti az Alaptörvény rendelkezéseit, az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozik, a polgári perben eljáró bíróság az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó kérdésben nem foglalhat állást. Ahhoz, hogy a polgári bíróság abból induljon ki, hogy a jogalkotás jogellenes volt, a hivatkozott jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróságnak kellett volna megállapítania. A perbeli jogszabályi rendelkezést az Alkotmánybíróság nem vizsgálta, mint ahogy nem vizsgálta alkotmányjogi panasz keretében a közigazgatási perben meghozott és a felperes által sérelmezett ítéletek alaptörvény-ellenességét sem, holott egyébként erre a felperes alkotmányjogi panaszja esetén sor kerülhetett volna. Ha ugyanis a felperesnek az volt a jogi álláspontja, hogy a földhivatali határozat megtámadása iránti perben hozott bírósági ítéletekben, beleértve a felülvizsgálati eljárásban meghozott határozatot is, a bíróságok nem az Alaptörvény 28. cikkének megfelelően értelmezték az általuk alkalmazott jogot, akkor mód lett volna alkotmányjogi panasz előterjesztésére, mint ahogy abban az esetben is, ha az volt a felperes álláspontja, hogy bármelyik jogszabályi rendelkezés az Alaptörvényt sértette.

Az ítéletábra hozzáfűzi, hogy a felperes károkozó magatartás mibenlétét megalapozó tényelőadása önellentmondó volt. A felperes ugyanis egyrészt azt adta elő, hogy az FVM hivatali szerve nem értesítette a földkiadás befejezéséről a Szövetkezetet az FVM utasításának megfelelően, amely esetben a károkozó magatartás nem az alperes magatartása. Előadta azt is, hogy a földhivatali határozat megtámadása iránti perben eljáró bíróságok értelmezték tévesen az Ámt.-t, amely ténybeli alapon a károkozó magatartás szintén nem tulajdonítható az alperesnek. Végül hivatkozott az Ámt. 25. § (6) bekezdésére is, aminek körében lehetett csak az alperes kárfelelősségét vizsgálni, de ebben a körben a felperes irányában az alperes részéről bizonyosan nem történt károkozó magatartás.

A felperes keresetét az előbbi indokok alapján el kellett utasítani, ezért a Fővárosi Ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező felperes nem igényelhetette másodfokú perköltsége megtérítését és köteles az alperes ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltségének megfizetésére, amit az ítéletábra a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése és 4/A. §-a alapján állapított meg.

, 2018. március 22.

Dr. Czukorné dr. Farsang Judit s.k.  
a tanács elnöke

. Matosek Edina s.k.. Benedek Szabolcs s.k.  
előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül: